

Fecr Yayınları: 622

İSLAM DÜŞÜNCESİNİ ETKİLEYEN ŞAHISLAR

Editörler

İlhan YILDIZ

Mansur ÖZGÜL

Ömer YILDIZ

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt

NY MATBAACILIK YAYINCILIK

KAĞITÇILIK TİC. VE SAN. LTD. ŞTİ.

Ostim OSB Mh. 1250 Cd. No: 24 Yenimahalle/ANKARA

Tel: (0533) 591 86 17 (Sertifika no: 50732)

1. Baskı: Aralık 2022

ISBN: 978-625-8304-69-5

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1

Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60

Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

İSLAM DÜŞÜNCESİNİ ETKİLEYEN ŞAHISLAR

Editörler

İlhan YILDIZ
Mansur ÖZGÜL
Ömer YILDIZ

Ankara 2022

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	9
VÂSİL B. ATÂ (ö. 131/748) Zübeyir ÜÇTAŞ	11
EBÛ HANİFE (ö. 150/767) Şule GÜLDÜ	21
SİBEVEYHİ (ö. 180/796) Muhammed ÇİÇEK	30
ALİ B. HAMZA EL-KİSÂİ (ö. 189/805) Mehmet KÖKLÜDAĞ	37
İMAM ŞAFİİ (ö. 204/820) Ahmet KIZILDİL	44
İBN KÜLLÂB (ö. 240/854) Enes ER	54
HÂRİS EL-MUHÂSİBİ (ö. 243/857) Sebiha YILDIZ	61
KİNDİ (ö. 866?) Leyla DOĞRAMACI	67
İMAM BUHARİ (ö. 256/870) Ahmet KIZILDİL	74
CÜNEYD-İ BAĞDÂDÎ (ö. 297/909) Emrah BAŞ	82
EBÛ'L-HASEN EŞ'ARİ (ö. 324/935-936) Merve SAÇIKARA	91
EBÛ MANSÛR MUHAMMED EL-MÂTÜRİDÎ (ö. 333/944) Merve SAÇIKARA	100

FÂRÂBÎ (ö. 339/950)	
Halil İbrahim DOĞRAMACI-----	108
İBN CİNNÎ (ö. 392/1002)	
İsmail TEMİZ-----	116
İBN MİSKEVEYH (ö. 421/1030)	
Tuğba TAŞDEMİR-----	126
İBN SİNÂ (ö. 428/1037)	
Halil İbrahim DOĞRAMACI-----	133
MÂVERDÎ (Ö. 450/1058)	
M. Nurullah TURAN-----	141
BİRÜNÎ (ö. 453/1061)	
Merve AR-----	151
İBN HAZM (ö. 456/1064)	
Yusuf YAPICI-----	159
ABDÜLKÂHİR EL-CÜRCÂNÎ (ö. 471/1078/79)	
Mehmet KÖKLÜDAĞ-----	169
CÜVEYNÎ (ö. 478/1085)	
Selçuk GEZGİN-----	176
GAZZÂLÎ (ö. 505/1111)	
Ömer YILDIZ-----	184
İBN TÛMERT (ö. 524/1130)	
Ahmet Selim HARPUTLU-----	193
İBN BÂCCE (ö. 533/1139)	
Tuğba TAŞDEMİR-----	202
ZEMAŞERÎ (ö. 538/1144)	
Fatih SARI-----	208
EBÛ'L-BEREKÂT EL-BAĞDÂDÎ (ö. 547/1152)	
M. Nurullah TURAN-----	218

ŞEHRİSTÂNÎ (ö. 548/1153)	
Merve AR -----	225
İBN TUFEYL (ö. 581/1185)	
Osman CURUK -----	231
ŞİHÂBÜDDİN ES-SÜHREVERDÎ (ö. 587/1191)	
Beyza Nur ÇAVUŞ -----	237
İBN RÜŞD (ö. 595/1198)	
Esra ERMİŞ VURAL -----	246
FAHREDDİN ER-RÂZÎ (ö. 606/1210)	
Enes ER -----	255
İBNÜ'L-ARABÎ (ö. 638/1240)	
Fatıma Elif İBRAHİMOĞLU -----	262
HACI BEKTAŞ-I VELÎ (ö. 670/1271)	
Ahmet DAĞLI -----	271
MEVLÂNÂ CELÂLEDDİN-İ RÛMÎ (ö. 672/1273)	
Zeynep BİLGİN -----	282
NASİRÜDDİN TÛSÎ (ö. 672/1274)	
Yasemin BİRİŞİK ŞAHİN -----	292
SADREDDİN KONEVÎ (ö. 673/1274)	
Sümeyye YILDIZ -----	301
SA'DÎ-I ŞİRÂZÎ (ö. 691/1292)	
Okan KELEŞ -----	309
YÛNUS EMRE (ö. 720/1320)	
İlhan YILDIZ -----	316
TAKİYYÜDDİN İBN TEYMİYYE (ö. 728/1328)	
Yusuf YAPICI -----	325
SADRÜŞŞERİA (ö. 747/1346)	
Şule GÜLDÜ -----	335

HÂFİZ-I ŞİRÂZÎ (ö. 792/1390)	
Betül OKATALI-----	344
İBN HALDÛN (ö. 808/1406)	
Muhammet KALKAN-----	353
MOLLA FENÂRÎ (ö. 834/1431)	
Beyza Nur ÇAVUŞ-----	362
İBN HACER EL-ASKALÂNÎ (ö. 852/1449)	
Bekir ÖZÜDOĞRU-----	370
SULTAN HÜSEYİN BAYKARA (ö. 911/1506)	
Ezgi BİLEN -----	379
CELÂLÜDDİN ES-SÜYÛTÎ (ö. 911/1505)	
Yusuf İbrahim YÜCEL -----	385
ŞEYH HAMDULLAH (ö. 926/1520)	
Nesrullah BALAT -----	395
KEMALPAŞAZÂDE (ö. 940/1534)	
Sultan KOÇAK-----	402
AHMED ŞEMSEDDİN KARAHİSÂRÎ (ö. 963/1556)	
Ezgi BİLEN -----	410
FUZULÎ (ö. 963/1556)	
Halil İbrahim HAKSEVER-----	416
TAŞKÖPRİZÂDE AHMED EFENDÎ (ö. 968/1561)	
Sultan KOÇAK-----	425
MÎMAR SİNAN (ö. 996/1588)	
Nesrullah BALAT -----	432

ÖN SÖZ

*Aşk imiş her ne var âlemde
İlim bir kıl ü kâl imiş ancak*

Her ne kadar Fuzûlî aşk ile ilmi birbirinden ayırmış gibi gözükse de aşk ve ilim bir araya geldiğinde ortaya yüzyılları aşmayı başarmış şaheserler çıkmıştır. Bu eserler, İslam düşüncesinin teşekkülünde, anlaşılmasında ve yayılmasında büyük rol oynamıştır. İslam düşüncesi Kur'an ve sünnete dayalı olarak üretilen, Müslümanlar tarafından kabul edilen bir düşünce sistemidir. Bu kitapta yer alan şahıslar kendilerinden önceki bilgi birikiminden faydalanmışlar ve İslam'ın ortaya koyduğu fikirlerle bu bilgileri sentezleyerek İslam düşüncesinin zeminin sağlamlaşmasında, gelişmesinde ve yorumlanmasında etkili olmuşlardır.

İslam düşüncesinin çeşitli kültürler ve düşüncelerle karşılaşmasının en önemli nedenlerinden birisi Müslümanların fetih hareketleri sonucunda Müslümanlar karşılaşmış oldukları bilgi birikiminden yüz çevirmemiş tam tersine onunla yüzleşmiş ve onu aşacak ekoller oluşturmuşlardır. Özellikle Abbasiler döneminde kurulan Beytü'l-Hikme'nin faaliyetleri bunun en önemli kanıtlarından birisidir. Beytü'l-Hikme'nin kurulmasıyla artan tercüme faaliyetleri İslam düşüncesine yeni ufuklar kazandırmıştır.

Bu çalışmada, 8. yy'dan 16. yy'a kadarki süreçte, İslam düşüncesinin tefsir, fıkıh, hadis, kelâm, tasavvuf, felsefe, mantık, dil, tarih, siyaset, edebiyat, sanat ve mimari gibi farklı alanlarına katkıda bulunan 52 şahıs, hayatı ve eserleri ele alındıktan

sonra İslam düşüncesine etkileri bağlamında değerlendirilmiş ve okuyucuya sunulmuştur. Bu eserle İslam düşüncesinin kısa bir özeti belirli isimler etrafında görülmüş olacaktır. Bu sayede okuyucunun bugünden geçmişe yolculuk yaparak Müslüman düşünürlerin bizlere bıraktıkları miras hakkında zihinlerinde yeni bir ufuk açılması beklenmektedir. Bizi biz yapan bu mirasın sahiplenilmesi, korunması ve yeni kuşaklara aktarılması için böyle çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Çeşitli disiplinlerde akademik çalışmalar yürüten yazarlarımız dikkatli ve titiz bir çaba sonucunda bu eser için ilgi duydukları önemli şahıslar üzerine yazılar kaleme almışlardır. Kendilerine ait her bölümü veciz ve anlaşılır bir üslupla ifade etmelerinden ötürü yazarlarımıza ayrı ayrı teşekkür ederiz. *İslam Düşüncesini Etkileyen Şahıslar* adlı eserimizin, lisans ve lisansüstü öğrencileri ile bu alana ilgi duyan her kesime yararlı olmasını ve alana katkı sağlamasını temenni ederiz.

Editörlerden
Samsun 2022